

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE
STROJARSTVA I BRODOGRADNJE

FACULTY OF ELECTRICAL ENGINEERING,
MECHANICAL ENGINEERING
AND NAVAL ARCHITECTURE

Rudjera Boškovića bb, Split

LABORATORIJ ZA BIOMEHANIKU
AUTOMATIKU I SUSTAVE

LABORATORY FOR BIOMECHANICS
AND AUTOMATIC CONTROL SYSTEMS

KOLEGIJ SIGNALI I SUSTAVI

SVOJSTVA SIGNALA

Vježba br. 2.

Ak. god. 2007/08.

UVOD

U ovoj vježbi primijenit ćemo Matlab na rješavanje zadataka iz područja prikaza kontinuiranih i diskretnih signala i sustava i njihovih svojstava.

Svaki zadatak će se rješavati tako da se napravi m-skripta koja će sadržavati rješenje zadatka i koja će se pohraniti pod imenom *Zad_x.m* (pri čemu je x redni broj zadatka).

Prije no što započne s rješavanjem zadataka, svaki student treba u work direktoriju Matlaba napraviti novi direktorij i nazvati ga svojim imenom (ime_prezime). Nakon što napiše pojedinu m-skriptu, neka je pohrani u kreirani direktorij. Za uspješno odrađenu vježbu potrebno je točno riješiti sve postavljene zadatke i rješenja demonstrirati nastavniku.

Napomena: Radi uspješnijeg rješavanja zadataka, na vježbama je korisno imati skriptu i bilješke s predavanja i auditornih vježbi.

ZADAVANJE I CRTANJE KONTINUIRANIH I DISKRETNIH SIGNALA

Zad 1.

Pomoću Matlaba nacrtati slijedeće kontinuirane signale:

a) $x_1(t) = 2\cos(3t) + 3\sin(2t)$, na vremenskom intervalu $-3\pi \leq t \leq 3\pi$.

b) $x_2(t) = |e^{j4t} + e^{j11t}|$, na vremenskom intervalu $-\pi \leq t \leq \pi$. (Pomoć: Za određivanje modula signala primijeniti Eulerovu relaciju).

Na slikama imenovati apscisu s 't' i ordinatu s 'x1(t)' ili 'x2(t)'.

Za crtanje kontinuiranih signala koristiti naredbu *plot*. Za određivanje modula (apsolutne vrijednosti) signala koristiti naredbu *abs*.

Zad 2.

Pomoću Matlaba nacrtati slijedeće diskretne signale:

a) $x_1[n] = 5\sin(\frac{1}{8}\pi n)$, za vremenski interval $-20 \leq n \leq 20$.

b) $x_2[n] = u[n]$

c) $x_3[n] = \delta[n + 3] + 2\delta[n + 1] - 4\delta[n] + \delta[n - 2] - 6\delta[n - 4] + 5\delta[n - 5]$

Za crtanje diskretnih signala koristiti naredbu *stem*.

Zad. 3.

Osim na načine prikazane u zadacima 1 i 2, signali se mogu definirati i pomoću simboličkih varijabli tj. crtati direktno kao funkcije simboličke varijable. Za definirane simboličkih varijabli koristi se naredba *syms*, a za crtanje simboličke funkcije naredba *ezplot*. Prikažimo primjerom:

```
>> syms t           % definiranje simboličke varijable t
>> ezplot(cos(t))   % crtanje funkcije cos, ovisne o simboličkoj varijabli t, pri čemu t
                    % poprima vrijednosti iz intervala  $-2\pi < t < 2\pi$ .
>> ezplot(cos(t), [a,b]) % crtanje funkcije cos, ovisne o simboličkoj varijabli t, pri čemu t
                    % poprima vrijednosti iz intervala  $a < t < b$  (naravno, prethodno
                    % treba definirati vrijednosti a i b.
```

Prikažimo još jednim primjerom kako možemo nacrtati funkciju ovisnu o 2 varijable (tj. dvodimenzionalni signal – 2D ili sliku). Nacrtajmo kružnicu radijusa 2. Znamo da je

jednadžba kružnice implicitno zadana funkcija prostornih koordinata: $x^2 + y^2 = r^2$ (pri čemu je r radijus). Implicitno zadana funkcija $f(x,y) = 0$ u Matlabu se crta s *ezplot(f)*. U našem primjeru će biti:

```
>> syms x y % definiranje simboličkih varijabli x i y
>> ezplot('x*x+y*y-4')
>> axis equal
```

Također, pomoću naredbe *ezplot(x,y, [a,b])* možemo crtati i parametarski zadane funkcije $x = x(t)$ i $y = y(t)$, na intervalu $a < t < b$.

Pomoću simboličke vremenske varijable i naredbe *ezplot* nacrtati slijedeće signale:

a) $x(t) = 2\cos(3t) + 3\sin(2t)$, na vremenskom intervalu $-3\pi \leq t \leq 3\pi$.

b) parametarski zadanu 2D funkciju: $x(t) = t \cdot \cos(t)$ i $y(t) = t \cdot \sin(t)$, na vremenskom intervalu $0 \leq t \leq 10\pi$. Kakvu smo krivulju dobili?

Zad. 4.

Za mnoge signale ne postoji analitički izraz kojima bi se mogli matematički opisati (kao što je to bio slučaj sa sinusnim signalima iz prethodnih zadataka). Primjer su signali s diskontinuitetima.

Zadani su slijedeći signali:

$$\text{a) } x_1(t) = \begin{cases} 0 & t < 0 \\ t & 0 \leq t < 1 \\ -t+2 & 1 \leq t < 2 \\ 0 & 2 < t \end{cases}$$

$$\text{b) } x_2(t) = \begin{cases} 0 & t < -2 \\ t+2 & -2 \leq t < -1 \\ -t & -1 \leq t < 0 \\ t & 0 \leq t < 1 \\ 1 & 1 \leq t \end{cases}$$

$$\text{c) } x_3(t) = \begin{cases} 0 & t < 0 \\ 1 & 0 \leq t < 1.5 \\ -0.5 & 1.5 \leq t < 2 \\ 0 & 2 < t \end{cases}$$

Napisati Matlab funkcije koje crtaju zadane signale. Funkcije nazvati x1.m, x2.m i x3.m, redom.

Da bismo olakšali rješavanje zadatka, navest ćemo jedan od načina kako možemo napisati funkciju x1.m:

```
function y=x1(t)

% funkcija kao rezultat daje vrijednost signala x1 za vrijeme t (zadano u obliku vektora)
for i=1: length(t)
    y(i)=0; % vrijednost signala je nula za svaki zadani t, osim na intervalu 0<= t <=2

    if (0<=t(i)) & (t(i)<1)
        y(i)=t(i) % na intervalu 0<= t <=1 signal ima vrijednost t
    end

    if (1<=t(i)) & (t(i)<2)
        y(i)=-t(i)+2 % na intervalu 1<= t <2 signal ima vrijednost -t+2
    end
end
```

Kad smo napisali sve tri funkcije, signale ćemo nacrtati pomoću naredbe plot:

```
>> t = -3:0.01:4      % definiranje vremenskog intervala za koji ćemo nacrtati signal
>> plot(t, x1(t))      % crtanje signala x1 za definirano vrijeme
```

PARNI I NEPARNI SIGNALI

Zad. 5.

Za signale iz prethodnog zadatka nacrtati parne i neparne dijelove signala. Na istu sliku nacrtati signal, ispod njega parni, te potom ispod neparni dio signala. Za crtanje više grafova na istu sliku koristiti naredbu *subplot*.

TRANSFORMACIJE NEZAVISNE VARIJABLE

Zad. 6.

Za signal $x_3(t)$ iz zadatka 4c) izvršiti slijedeće transformacije vremenske varijable i na istoj slici nacrtati slijedeće grafove, jedan ispod drugog:

- a) $x_3(t)$ b) $x_3(t - 3)$ c) $x_3(-t)$ d) $x_3(1/3t)$

Iznad svakog grafa napisati naslov koji se odnosi na operaciju koju smo izvršili nad vremenskom varijablom (originalni signal, obrtanje, pomak ili skaliranje).

Zad. 7.

Za signal $x_2(t)$ iz zadatka 4b) izvršiti složenu transformaciju vremenske varijable i na istoj slici nacrtati slijedeće grafove, jedan ispod drugog:

- a) $x_2(t)$ b) $x_2(-3t + 2.5)$

Iznad grafova napisati odgovarajuće naslove (originalni signal i signal s transformiranom vremenskom varijablom).

Zad. 8.

Za signal $x_3[n]$ iz zadatka 2c) izvršiti slijedeće transformacije diskretne vremenske varijable i na istoj slici nacrtati slijedeće grafove, jedan ispod drugog:

- a) $x_3[n]$ b) $x_3[-n - 5]$ c) $x_3[2n + 8]$ d) $x_3[1/3n - 2]$

PREKLAPANJE SPEKTRA DISKRETNIH SIGNALA U VREMENSKOM PODRUČJU

Zad. 9.

Zadani su diskretni signali $x[n] = \cos(\frac{2\pi m}{7}n)$, pri čemu m poprima vrijednosti 1, 5/2, 6 i 8.

Na istoj slici nacrtati grafove sva četiri signala, jedan ispod drugog, za diskretno vrijeme n u intervalu [0, 30]. Koliko različitih signala ste dobili? Koji su među nacrtanim signalima jednaki i zašto?

PERIODIČNOST SIGNALA

a) Periodičnost kontinuiranih signala

Zad. 10.

Nacrtati kontinuirani vremenski signal $x(t) = \left[\cos\left(\frac{3\pi}{K}t - \frac{\pi}{4}\right) \right]^2$ za $K = 1, 3, 6$. Analitički odrediti temeljni period signala T (za sve tri vrijednosti od K) i provjeriti rješenje na nacrtanim slikama.

b) Periodičnost diskretnih signala

Zad. 11.

Zadani su slijedeći diskretni signali:

$$x_1[n] = 2\sin(3\pi/4 \cdot n + 1/3)$$

$$x_2[n] = 1.5\cos(n/7 + \pi/5)$$

$$x_3[n] = \cos(\pi/4 \cdot n) \cos(\pi/8 \cdot n)$$

$$x_4[n] = 3\cos(\pi/8 \cdot n) + 2\sin(\pi/2 \cdot n) - 4\sin(\pi/4 \cdot n)$$

a) Analitički ispitati koji su signali periodični i odrediti temeljni period

b) Nacrtati sve zadane signale na vremenskom intervalu $[0, 40]$ te na temelju dobivenih grafova provjeriti rješenja dobivena pod a). Koristiti naredbu *stem*.